

4–8 februari.

Debatter m. m.

Onsdagen den 8 februari.

	Sid.
Godkännande av en handelsöverenskommelse med Italien	5

Samtliga avgjorda ärenden.

Onsdagen den 8 februari.

Utrikesutskottets utlåtande nr 1, ang. godkännande av en handelsöverenskommelse mellan Sverige och Italien	5
Statsutskottets utlåtande nr 1, ang. utgifterna under första huvudtiteln (hov- och slottsstaterna)	10
— nr 14, ang. utgifter å tilläggsstat II: utrikesdepartementet	10
Bevillningsutskottets betänkande nr 4, ang. godkännande av avtal mellan Sverige och Norge för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å kvarlåtenskap, m. m.	10
— nr 5, ang. godkännande av avtal mellan Sverige och Finland för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å inkomst och förmögenhet	10
— nr 6, om ändrad lydelse av 2 kap. 10 § förordningen ang. försäljning av rusdrycker, m. m.	10
— nr 7, ang. rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för avgifter till Stiftelsen Trävaruindustriens konjunkturutmättningsfond, m. m.	11
— nr 8, ang. ändring i 123 § taxeringsförordningen	11
— nr 9, ang. ytterligare uppskov med allmän fastighetstaxering	11

Lördagen den 4 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 2 eftermiddagen; och dess förhandlingar leddes av herr förste talmannen.

Justerades protokollen för den 30 och den 31 nästlidne januari.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte härvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Under åberopande av bifogade läkarintyg får undertecknad anhålla om ledighet från riksdagsgöromålen under den tid uppgivna hinder varar.

Söre, Lit den 31 januari 1950.

Olof Pålsson.

Riksdagsman *Olof Pålsson*, Söre, Lit, är på grund av sjukdom, influensa, förhindrad deltaga i riksdagsgöromålen utövande under tiden från och med den 30 januari till och med den 8 februari 1950, intygas.

Lit den 1 februari 1950.

A. Cöster,

provinsialläkare.

På gjord proposition bifölls ansökningen för den i åberopade läkarintyget angivna tiden.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 45, angående lån till Sveriges utsädesförening.

Herr talmannen anmälde, att till kammaren överlämnats följande kungl. propositioner, vilka nu var för sig föredrogs och lades på bordet:

nr 46, angående bestridande av vissa kostnader från anslaget till oförutsedda utgifter;

nr 49, angående täckande av underskott i clearingkassan för raka rör av smidbart järn m. m.;

nr 59, med förslag till lag om gräns mot allmänt vattenområde, m. m.; och nr 60, med förslag till lag om rätt till fiske, m. m.

Anmälades och bordlades

utrikesutskottets utlåtande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av en handelsöverenskommelse mellan Sverige och Italien;

statsutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1950/51 under första huvudtiteln, avseende anslagen till hov- och slottsstaterna; samt

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1949/50, i vad propositionen avser utrikesdepartementets verksamhetsområde; ävensom

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av avtal mellan Sverige och Norge för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å kvarlåtenskap, m. m.;

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av avtal mellan Sverige och Finland för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å inkomst och förmögenhet;

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 kap. 10 § förordningen den 18 juni 1937 (nr 436) angående försäljning av rusdrycker, m. m.;

nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för avgifter till Stiftelsen Trävaruindustriens konjunkturutmättningsfond, m. m;

nr 8, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i 123 § taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379); samt

nr 9, i anledning av Kungl. Maj:ts

proposition med förslag till förordning om ytterligare uppskov med allmän fastighetstaxering.

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 2.05 eftermiddagen.

In fidem

G. H. Berggren.

Tisdagen den 7 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 eftermiddagen.

Justerades protokollet för den 1 innevarande månad.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 46, angående bestridande av vissa kostnader från anslaget till oförutsedda utgifter; och

nr 49, angående täckande av underskott i clearingkassan för raka rör av smidbart järn m. m.

Föredrogos och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 59, med förslag till lag om gräns mot allmänt vattenområde, m. m.; och

nr 60, med förslag till lag om rätt till fiske, m. m.

Föredrogos och bordlades ånyo utrikesutskottets utlåtande nr 1, statsutskottets utlåtanden nr 1 och 14 samt bevillningsutskottets betänkanden nr 4—9.

Föredrogos och lades till handlingarna en av bankoutskottet gjord anmälan, att till utskottet inkommit

dels framställning från fullmäktige i riksgäldskontoret om bemyndigande för fullmäktige att för bestridande av kostnader för Folkbrörelsernas sparkampanj av förslagsanslaget till Riksgäldskontoret: Kostnader för emission av statslån m. m. för budgetåret 1949/50, utöver tidigare beräknade 500 000 kronor, taga i anspråk ett belopp av högst 200 000 kronor;

dels och framställning från styrelsen för riksdagsbiblioteket om anvisande för budgetåret 1950/51 av ett anslag å 5 500 kronor för inredning m. m. av ett bokmagasin.

Herr talmannen anmälde, att till kammaren överlämnats följande kungl. propositioner, vilka nu var för sig föredrogos och lades på bordet:

nr 48, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 103 § 1 mom. samt 223 § 1 och 2 mom. lagen den 14 september 1944 (nr 705) om aktiebolag; och

nr 50, angående vissa anslag till barnmorskeläroanstalterna.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.03 eftermiddagen.

In fidem

G. H. Berggren.

Onsdagen den 8 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 2 eftermiddagen.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 48, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 103 § 1 mom. samt 223 § 1 och 2 mom. lagen den 14 september 1944 (nr 705) om aktiebolag.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 50, angående vissa anslag till barnmorskäläroanstalterna.

Ang. godkännande av en handelsöverenskommelse med Italien.

Föredrogs ånyo utrikesutskottets utlåtande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av en handelsöverenskommelse mellan Sverige och Italien.

Genom en den 16 december 1949 dagtecknad, till utrikesutskottet hänvisad proposition, nr 23, hade Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollen över handels- och utrikesdepartementsärenden för den 11 november 1949 och över handelsärenden den 16 december 1949 samt med överlämnande av en den 15 november 1949 undertecknad handelsöverenskommelse mellan Sverige och Italien äskat riksdagens godkännande av berörda överenskommelse.

Utskottet hade i det nu föredragna utlåtandet anfört:

»Utskottet, som inhämtat ytterligare upplysningar under ärendets föredragning, har icke funnit anledning till erinran mot ifrågavarande överenskommelse och får, under åberopande av vad i förenämnda statsrådsprotokoll anförts,

hemställa, att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition, meddela av Kungl. Maj:t äskat godkännande av den med propositionen överlämnade, den 15 november 1949 i Rom undertecknade handelsöverenskommelsen mellan Sverige och Italien.»

Herr von HELAND: Herr talman! Det betänkliga ur riksdagens synpunkt beträffande godkännande av handelsavtal är att riksdagen kommer i efterhand med sina beslut, då avtalen som regel äro i kraft, långt innan de föreläggas riksdagen som propositioner. Så är förhållandet också beträffande nu ifrågavarande avtal, och mitt anförande blir därför mest ett opinionsuttalande med tanke på framtida handelsunderhandlingar. Mina påpekanden gälla denna gång främst en viss varugrupp.

Det är ostsituationen, som allttjämt är synnerligen bekymmersam, och varje import av ost kommer att ytterligare försvåra läget.

Av propositionen framgår, att de av den svensk-italienska blandade kommissionen fastställda varulistorna för perioden 15 november 1949—31 oktober 1950 upptaga på såväl import- som exportsidan kontingenter för »andra produkter av livsmedelsindustrien, däribland ost» om 500 000 kronor. I uppgörelsen ingår icke någon kvantitativ bestämning av det svenska importtåganget med avseende på ost. Den svenska förpliktelsen torde kunna definieras på följande sätt.

Från svensk sida kan man icke under hela avtalsperioden vägra importlicens för varje som helst kvantitet ost, om kontingenten icke utnyttjas för import av andra varor. Såsom motiv för avslag på ansökan om importlicens kan ej heller åberopas, att någon export av ost till Italien icke kommer till stånd. Vid be-

Ang. godkännande av en handelsöverenskommelse med Italien.

dömandet av huruvida och i vilken utsträckning importlicens bör lämnas, är man dock på svensk sida oförhindrad att taga i betraktande, huruvida svensk ostexport verkligen kommit till stånd eller ej.

Beträffande möjligheterna, att kontingenten skall kunna komma att helt utnyttjas utan att någon ostimport äger rum, må nämnas att de italienska ostpriserna för såväl »parmesan» som »gorgonzola» äro så höga, att import till Sverige borde vara utsiktslös. Med hänsyn till läget på den svenska ostmarknaden må man därför hoppas, att svenska exportörer välja någon annan varugrupp än ost för att med prisjämförelser genomföra affärer på Italien. För italiensk del bör det viktigaste vara att få *kontingenten* utnyttjad, och härvid bör någon svårighet ej föreligga, ty det övervägs att inom den närmaste tiden utnyttja en avsevärd del av kontingenten för importlicensiering av italienska fruktpulper och även att licensiera italienska konserver i avräkning å denna kontingent.

Å andra sidan bör det föreligga möjlighet för export av svensk ost till Italien, och det vore önskvärt, att det i Italien snarast lämnas tillstånd att importera en kvantitet halvfet herrgårdsost, för vilken importlicens söks.

Då avtalsförhandlingar pågå med andra länder, kan det vara lämpligt att offentligt redovisa läget på ostmarknaden, så att underhandlarna icke åsidosätta jordbrukarönskemålen.

Man kanske finner det egendomligt, att en sådan här detaljfråga beträffande en speciell varugrupp upptages till behandling här i kammaren i detta sammanhang, men läget är sådant, att det kan komma att medföra förluster inte endast för dem, som nu ha ostlager, utan också för hela landet, då man ju har en jordbruksuppgörelse, som skall klara av livsmedelsfrågorna, och läget är mycket prekärt.

Mjölproduktionen i Sverige har under senare hälften av år 1949 stigit mycket kraftigt, vilket torde kunna hänföras till osedvanligt gynnsamma väder-

leks- och foderförhållanden. Detta har haft till resultat, att ostproduktionen år 1949 översteg produktionen år 1948 med cirka 27 procent och 1939 års produktion med icke mindre än 50 procent. Konsumtionen av ost inom landet under år 1949 har emellertid inte stigit i samma mån som produktionen, utan torde i stort sett ha hållit sig oförändrad sedan 1948. Detta har medfört, att lagerbehållningen av svensk ost vid utgången av år 1949 uppgick till cirka 25 miljoner kilogram, vilket motsvarar sex månaders konsumtion. Produktionsbetingelserna äro samtidigt avsevärt bättre för det första halvåret 1950 än de vore under motsvarande tid föregående år. Det rör sig alltså här om mycket stora belopp. Då emellertid tillgängliga lagringsutrymmen redan nu äro utnyttjade långt utöver avsedd kapacitet, har Svenska mejeriernas riksförening i samråd med statens livsmedelskommission vidtagit åtgärder i syfte att begränsa ostproduktionen inom landet, främst genom att införa en särskild »tillverkningsavgift». För att över huvud taget få möjlighet att lagra den stora produktion, som säsongmässigt infaller under sommarmånaderna maj—augusti, måste enligt företagna undersökningar de nuvarande lagren ha minskats med åtminstone 8 000 ton före den 1 maj. Här har då ej inräknats den export till Frankrike om 3 000 ton, som redan är under verkställighet. I vilken omfattning produktionen kan komma att begränsas, är det för närvarande omöjligt att bedöma. Även om den införda avgiften bör verka återhållande på ostproduktionen, torde den stora mjölktilförseln, som sammanhänger med föregående års goda foderskörd, utesluta en sådan minskning av produktionen som skulle kunna väsentligt påverka den nuvarande situationen på ostmarknaden.

Exportmöjligheterna för ost äro synnerligen ovissa. För närvarande finnas leveranskontrakt med Frankrike å tillsammans 3 000 ton. Ytterligare leveranser äro för dagen icke kontrakterade. Handelsavtalet med Frankrike möjliggör export för 11 miljoner kronor, var-

Ang. godkännande av en handelsöverenskommelse med Italien.

av sålunda 9,1 miljoner redan utnyttjats. Resterande 1,9 miljoner kronor äro överlämnade till Groupement National des Produits Laitiers för inköp vid tidpunkt, som denna organisation anser lämplig med hänsyn till franska förhållanden. Handelsavtalsmässigt finnas möjligheter för export av 1 000 ton ost till franska Nord-Afrika, men det är för dagen svårt att uttala sig om realiserandet av denna export. Delleveranser torde dock kunna påräknas inom en nära framtid. I Västtyskland är marknadsläget mycket labilt och kännetecknas av ett synnerligen stort utbud från skilda länder med mycket kraftiga prissänkningar som följd. Detta tillsammans med de från den 1 januari 1950 införda tullarna torde komma att avsevärt begränsa exporten till Västtyskland. Det synes mig som om handelsministern borde lägga märke till de system av tullar, som nu införas och tillämpas i vissa europeiska länder samtidigt som vi gå in för en liberalisering av handeln. Övriga marknader kunna förväntas mottaga endast obetydliga kvantiteter. Sålunda föreligger preliminärt avtal med Österrike om export av 150 ton halvfet sveciaost och med Italien om export av 60 ton helfet herrgårdsost. Vidare förberedes och diskuteras med staten Israel en kompensationsaffär om cirka 1 100 ton, vars genomförande får betecknas såsom mycket ovisst. Belgien, som under år 1949 utgjorde den i storleksordningen fjärde uppköparen av svensk ost, är för närvarande mycket restriktivt i sina inköp, på grund av att jämlikt Beneluxavtalet införts tull från den 1 januari 1950 på all ost, som importerats dit, med undantag av holländsk. Tullen är fastställd till 15 procent. Då redan under 1949 stora svårigheter förelågo att till gällande hemmamarknadspris avsätta ost till Belgien, torde utsikterna till avsättning under 1950 få betraktas såsom synnerligen små. I övrigt ha försök gjorts att få till stånd export till ett flertal andra länder, däribland Amerika. Dit ha mindre kvantiteter sänts under år 1949, och förutsättningar torde finnas för mindre leveranser också un-

der innevarande år. I det sammanhanget borde man kanske fundera över svårigheterna för svensk och europeisk export på Amerika över huvud taget, svårigheter som bero på de amerikanska tullsatserna och den amerikanska tulladministrationen. Under den sista tiden har relativt stort importintresse visat sig från Östtysklands sida. En export dit är emellertid endast möjlig såsom kompensationsaffär, varför det i nuvarande läge är omöjligt att yttra sig rörande omfattningen av eller utsikten för en export till Östtyskland. Att döma av de otaliga förfrågningarna från svenska såväl som tyska kompensationsfirmor torde man dock kunna påräkna ett realiserande av vissa exportaffärer dit. Handelsförhållandena när det gäller just denna vara synas mig ge en liten inblick i handelsförhållandena över huvud taget. Jag tror att talet om liberaliseringen av handeln kanske borde kunna något granskas litet här och var ute i världen.

Sammanfattningsvis torde man få beteckna exportmöjligheterna för ost såsom temporära och föga gynnsamma, i all synnerhet om meningen är att vid export erhålla priser, som motsvara nu gällande prissättning inom landet. Någon förbättring synes inte heller vara att förvänta inom det närmaste halvåret. Mycket tyder snarare på en fortgående skärpning av läget på ostexportmarknaden.

Ett tredje medel för att, i förening med produktionsbegränsning och export, få till stånd den erforderliga lagerminskningen är en ökning av den inhemska konsumtionen. Denna uppgår för närvarande till cirka 50 000 ton per år. Alla åtgärder för att åvägbringa en konsumtionsökning tillvaratagas, och stora reklamkampanjer ha den senaste tiden igångsatts. Den statliga konsumentsubventionen å ost torde också medföra en ökad ostkonsumtion. Produktionen av ost per månad räknad är dock fortfarande större än konsumtionen, och överskottet tillföres lagren, i den mån som inte export kan ske.

Av vad som framhållits om produk-

Ang. godkännande av en handelsöverenskommelse med Italien.

lions- och försäljningsförhållandena för ost å den inhemska såväl som de utländska marknaderna torde framgå att det är berättigat, då man från jordbrukets sida bestämt kräver, att någon import av ost under innevarande produktionsår icke kommer i fråga. Redan nu ligga samtliga lagerlokaler överfyllda med ost, då de i stället borde vara ungefär halvfyllda för att möjliggöra ett omhändertagande av den säsongmässiga ökningen av produktionen, som börjar sätta in i slutet av april månad.

Likaledes framgår av det sagda, att möjligheterna för den eftersträvade minskningen av lagerbestånden med minimum 8 000 ton fram till den 1 maj måste betraktas såsom synnerligen osäkra.

Slutligen, herr talman, återkommer jag till ett gammalt önskemål från jordbrukarhåll, som jag hoppas regeringen inte glömmer, nämligen att jordbrukets organisationer erhålla representation vid handelsunderhandlingar. Någon sådan representation ha vi inte haft i samband med det här ifrågavarande svensk-italienska avtalet. Jordbrukarna ha ännu inte fått fatt på rätta melodien när det gäller att organisera bevakningen i handelsfrågorna, men detta är väl inte något skäl för regeringen att glömma bort jordbrukarna vid tillsättandet av handelsdelegationer.

Innan jag slutar anförandet, kan jag inte underlåta att även denna gång på bondeförbundets vägnar uppmana regeringen att noga följa utvecklingen, när man nu åter är i färd med att påskynda liberaliseringen av handeln, så att vi inte få en upprepning av utvecklingen på handels och penningmarknadens område under åren 1946 och 1947. Men, herr talman, jag litar på handelsministerns löfte före jul, att han noga kommer att följa utvecklingen.

Då jag deltagit i utskottsbehandlingen av denna handelsöverenskommelse utan att avge reservation, har jag, herr talman, efter detta kanske väl långa anförande dock intet annat yrkande än om bifall till utskottets förslag.

Herr statsrådet ERICSSON: Herr talman! Den speciella fråga, som herr von Heland tog upp, skall jag beröra med ett par ord.

Jag hade tillfälle att i slutet av förra året i andra kammaren besvara en interpellation beträffande vår import av ost, och jag redogjorde då helt allmänt för de synpunkter, som vi måste lägga på dessa ting. Jag vill gärna inför kammaren framhålla, att det är för oss alldeles naturligt, att vi söka bevaka det svenska jordbrukets intressen i samband med handelsavtalsförhandlingarna. Jag tror jag vågar säga, att vår export av livsmedelsprodukter under år 1949 överhuvudtaget utfallit tillfredsställande. Det ligger åtskilligt med arbete bakom denna export, och vi skola fortsätta med våra ansträngningar härvidlag, men jag tror inte, att det är en klok politik att utan vidare förklara, att vi vilja exportera men att vi inte under några som helst förhållanden komma att tillåta någon import av en viss vara. Jag tror inte den taktiken är den riktiga. Vi ha emellertid ett naturligt intresse att få avsättning för våra jordbruksprodukter, och vi skola försöka befrämja en export i den utsträckning det är möjligt.

Vad gäller representationen vid handelsförhandlingarna är det väl ändå så, att jordbruket har varit företrätt vid åtskilliga sådana förhandlingar — jag skulle tro vid de allra flesta. Det är förhållandet för närvarande vid handelsförhandlingar med Danmark, och vi ha haft sådana representanter med vid förhandlingar med Ryssland och många andra länder. Men det är kanske inte det viktigaste, utan det viktigaste är ju att statsmakterna få en klar bild av det allmänna läget på detta område av näringslivet, och därvidlag ha vi en stor nytta av jordbrukets organisationer av skilda slag. På dessa organisationer vilar ett stort ansvar. Det är inte bara att säga, att oavsett hur mycket vi producera av en vara skola statsmakterna se till, att vi få avsättning för densamma, utan man måste ju också lämpa produktionen efter de speciella marknadsförhållandena.

Ang. godkännande av en handelsöverenskommelse med Italien.

När herr von Heland ställer frågan om våra möjligheter att göra kompensationsaffärer med livsmedelsprodukter gentemot andra länder, kan jag inte ge något allmänt besked på denna punkt, utan kan bara säga, att vi vilja undvika kompensationsaffärer så långt det överhuvudtaget är möjligt. På den speciella marknad, som herr von Heland nämnde, nämligen östzonen i Tyskland, ha vi såsom allmänt är känt besvärigheter att kämpa med, bestående i att vi där ha en relativt stor fordran. Vi ha helt naturligt sökt få med sådana produkter, som lämna sig för det svenska folkushållet, ehuru det visat sig vara förenat med svårigheter. Vi ha emellertid på detta sätt lyckats få avsättning för en del produkter, som kanske äro litet svårsålda på andra marknader. Detta innebär ingalunda att varorna äro på något sätt mindre användbara eller att de stå i en lägre klass, utan helt enkelt att det är avsättningssvårigheter på andra marknader beträffande dessa varor, och det är genom att vi uppmuntrat denna export som den stora kreditgivningen de facto kommit till stånd. I den mån de organisationer, som herr von Heland nämnde, kunna framlägga rimliga förslag till en lösning av denna fråga, skola vi välvilligt pröva dessa.

Vad slutligen beträffar varningen till regeringen att inte se läget alltför optimistiskt, när det gäller handelsn frigörelse, vill jag endast upprepa vad jag sagt tidigare, nämligen att vi gå in i det internationella arbetet i en verkligt positiv anda. Vi ha den bestämda uppfattningen, att det är till fördel för vårt land, om vi kunna rasera handelshindren och om vi kunna ordna de internationella betalningarna på ett bättre sätt än för närvarande är fallet. Vi äro ingalunda främmande för att det kan finnas risker, men så långt vi nu kunna bedöma innebära de steg, som vi hittills tagit, inga nämnvärda risker, och det är klart att vi följa utvecklingen med all nödig uppmärksamhet.

Herr von HELAND: Herr talman! Mot statsrådets förklaring på den sista punk-

ten, att man vill positivt gå in för en friare handel, har jag ingenting att invända, men mitt önskemål är därvidlag, att man söker få andra länder att gå lika frimodigt till väga i det hänsendet som Sverige gör, så att vi inte komma i ett sämre läge under den allmänna liberaliseringsperioden.

För att det inte efter denna, som jag förmodar, korta debatt skall bli något missförstånd beträffande jordbrukarnas inställning i denna fråga skall jag be att få komma med ytterligare ett par förklaringar.

Det är inte så, att jordbrukarna ensidigt hävda att svenska jordbruksprodukter skola exporteras och att vi inte skola importera några. Det ha vi aldrig gjort gällande, men vi ha i detta exceptionella fall, när det gäller den varugrupp, det här är fråga om, med hänsyn till de farliga konsekvenserna varnat för en import, och vi ha förmenat, att andra länder böra förstå oss, om vi säga, att vi ta emot andra varuslag, men äro tacksamma, om vi i detta fall kunna få exportera. Att såsom föreslagits i det förevarande handelsavtalet exportera för 500 000 kronor ost och importera för 500 000 kronor ost förefaller inte vara stor mening med, i varje fall inte ur avlastningssynpunkt. Det var inför den rådande situationen på ostmarknaden som jag framförde önskemålet, att man skulle försöka reglera handeln utåt så, att ostmarknaden inom vårt eget land rättades till.

För att undvika missförstånd måste jag också bemöta påståendet, att jordbrukarna bara ansvarslöst skulle producera och sedan säga, att nu få regeringen och myndigheterna klara av det hela. Ett dylikt påstående saknar helt grund, ty såsom alla veta ha jordbrukarna under hela kriget och hela efterkrigstiden visat ett ovanligt stort ansvar, och som jag redogjorde för i mitt första anförande, ha våra organisationer nu på allvar försökt gripa sig an med produktionsförhållandena för att rätta till den besvärliga situationen. Läget är synnerligen svårt, och man drar upp nästan hela jordbruksfrågan till debatt, om man skall

Ang. godkännande av en handelsöverenskommelse med Italien.

klarlägga saken. Den ökade användningen av margarin medför, att smörproduktionen kanske inte får det utrymme, som skulle vara lämpligt ur mjölkproduktionssynpunkt, även om vi just för dagen ha större exportmöjligheter när det gäller smör än ost, och då kan man fråga sig, var vi skola göra av mjölken. Vi söka nu reglera detta genom att få jordbrukarna att producera mindre med ost och återta mera skummjolk för att producera mera kött och fläsk.

Jag förmodar att finansministern, som är här närvarande och som är gamal specialist på jordbruksfrågor och mycket väl är insatt i dessa speciella spörsmål, håller med mig om att läget är svårt. En ökad kött- och fläskproduktion kan å andra sidan leda till ett prekärt läge i höst beträffande dessa varugrupper, men jag vågar lova handelsministern, att våra organisationer skola försöka hjälpa till att ordna upp dessa svårigheter. Vårt önskemål är endast att vi skola få hjälp att komma ur det besvärliga läge, som för dagen råder på ostmarknaden.

Herr SANDLER: Herr talman! Det kan ju inte finnas någonting alls att erinra mot att herr von Heland inför kammaren ger en belysning av ostfrågans läge och inte heller mot att den ärade talaren ger våra förhandlare tips för kommande underhandlingar med olika makter.

Vad beträffar det föreliggande avtalet, är jag sällsynt litet kompetent att tala ost, men jag kan meddela kammaren att den av herr von Heland här berörda frågan bragtes på tal även i utskottet utan att föranleda något utskottets uttalande. Oaktat det här är fråga om ett avtal, som redan provisoriskt satts i kraft, har utrikesutskottet själfallet ansett det vara sin skyldighet att skaffa sig ett grundat omdöme om avtalet såsom helhet, och utskottet hade varit fullständigt oförhindrat att vid sitt tillstyrkande knyta de uttalanden, som det kunnat finna påkallade. Några särskilda uttalanden ha ej gjorts, och kammaren kan ju därav draga sina slutsatser.

Vad beträffar det allmänna omdömet om detta nya avtal med Italien tror jag det kan vara anledning att framhålla inför kammaren, att om också betalningsöverenskommelsen inte är så moderniserad som vi skulle önska, så innebär dock avtalet i sitt nya skick att våra handelsförbindelser med Italien ha avklåtts den medeltida kostym, som vår handel med detta land tidigare haft. Vill man därför göra ett rättvisande totalomdöme om detta avtal, bör man nog erkänna att det är ett betydelsefullt steg framåt i den riktning som vi önska gå i fråga om vår utrikeshandel.

Efter härmed slutad överläggning bifölls vad utskottet i förevarande utlåtande hemställt.

Föredrogos ånyo statsutskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1950/51 under första huvudtiteln, avseende anslagen till hov- och slottsstaterna; samt

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1949/50, i vad propositionen avser utrikesdepartementets verksamhetsområde.

Vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls.

Föredrogos ånyo bevillningsutskottets betänkannden:

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av avtal mellan Sverige och Norge för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å kvarlåtenskap, m. m.;

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av avtal mellan Sverige och Finland för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å inkomst och förmögenhet;

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 kap. 10 § för-

ordningen den 18 juni 1937 (nr 436) angående försäljning av rusdrycker, m. m.;

nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för avgifter till Stiftelsen Trävaruindustriens konjunkturutjämningsfond, m. m.;

nr 8, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i 123 § taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379); och

nr 9, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ytterligare uppskov med allmän fastighetstaxering.

Vad utskottet i dessa betänkanden hemställt bifölls.

Anmälde statsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 18, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1949/50, i vad propositionen avser utrikesdepartementets verksamhetsområde.

Skrivelseförslaget godkändes under förutsättning att utskottets hemställan i utlåtande nr 14 bifölles även av andra kammaren.

Anmälde bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 19, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av avtal mellan Sverige och Norge för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å kvarlåtenskap, m. m.;

nr 20, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av avtal mellan Sverige och Finland för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å inkomst och förmögenhet;

nr 21, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning

om ändrad lydelse av 2 kap. 10 § förordningen den 18 juni 1937 (nr 436) angående försäljning av rusdrycker, m. m.;

nr 22, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för avgifter till Stiftelsen Trävaruindustriens konjunkturutjämningsfond, m. m.;

nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i 123 § taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379); och

nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ytterligare uppskov med allmän fastighetstaxering.

Skrivelseförslagen godkändes under förutsättning beträffande vart och ett av dem, att andra kammaren i avseende å motsvarande utskottsbetänkande fattade samma beslut som första kammaren.

Herr MANNERSKANTZ erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Med hänsyn till omfattningen av de ärenden, som avses med Kungl. Maj:ts propositioner nr 59, med förslag till lag om gräns mot allmänt vattenområde, m. m., och nr 60, med förslag till lag om rätt till fiske, m. m., tillåter jag mig anhålla, att kammaren måtte medgiva utsträckning av tiden för avgivande av motioner i anledning av sagda propositioner till det sammanträde, som infaller näst efter femton dagar från propositionernas avlämnande.

Denna hemställan bifölls.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 2.38 eftermiddagen.

In fidem

G. H. Berggren.